

KAPITALISTICKÝ VÝROBNÍ ZPŮSOB

KAPITOLA I

PŘEDMĚT POLITICKÉ EKONOMIE	7
1. Vznik politické ekonomie a její zformování jako samostatné vědy	7
2. Různé stránky výrobních vztahů. Výrobní způsob	11
3. Kritika nesprávných pojetí předmětu politické ekonomie	15
4. Objektivní zákony ekonomického rozvoje	18

KAPITOLA II

PŘEDKAPITALISTICKÉ ZPŮSOBY VÝROBY	24
1. Prvobytně pospolný výrobní způsob	24
2. Otrokářský výrobní způsob	28
3. Feudální výrobní způsob	31

OBECNÉ ZÁKLADY KAPITALISTICKÉHO VÝROBNÍHO ZPŮSOBU	39
---	----

KAPITOLA III

STADIA VÝVOJE KAPITALISMU. ZBOŽNÍ VÝROBA. PENÍZE	39
1. Stadia vývoje kapitalismu	39
2. Zbožní výroba — východisko vzniku kapitalismu a jeho nejobecnější rys	42
3. Zboží a práce ztělesněná ve zboží	45
4. Rozvinutí formy hodnoty. Vznik a podstata peněz	52
5. Funkce peněz	58
6. Zákon hodnoty — ekonomický zákon zbožní výroby. Zbožní fetišismus	68
7. Význam marxisticko-leninské teorie zbožní výroby	73

KAPITOLA IV

KAPITÁL A NADHODNOTA. MZDA	76
1. Přeměna peněz v kapitál a pracovní síly ve zboží	76
2. Podstata kapitalistického vykořisťování	79
3. Dva způsoby, jimiž se zvyšuje stupeň vykořisťování dělnické třídy	85
4. Tři stadia vývoje kapitalismu v průmyslu	91
5. Mzda za kapitalismu	99

KAPITOLA V

VŠEOBECNÝ ZÁKON KAPITALISTICKÉ AKUMULACE	108
1. Kapitalistická prostá a rozšířená reprodukce	108
2. Organické složení kapitálu a jeho růst s rozvojem kapitalismu	113
3. Proces kapitalistické akumulace a vznik průmyslové rezervní armády	116
4. Všeobecný zákon kapitalistické akumulace. Relativní a absolutní zhoršování postavení pracujících	121
5. Dějinná tendence kapitalistické akumulace	128

KAPITOLA VI

KOLOBĚH A OBRAT KAPITÁLU	130
1. Koloběh kapitálu. Funkční formy průmyslového kapitálu	130
2. Obrat kapitálu. Fixní a oběžný kapitál	134
3. Celkový obrat zálohovaného kapitálu	136
4. Doba výroby a doba oběhu kapitálu	137
5. Obrat variabilního kapitálu a jeho vliv na masu a roční míru nadhodnoty	140

KAPITOLA VII

FORMY KAPITÁLU A NADHODNOTY	141
1. Průměrný zisk a výrobní cena	141
2. Obchodní kapitál a obchodní zisk	152
3. Zápůjční kapitál a úvěr	160

KAPITOLA VIII

POZEMKOVÁ RENTA. VÝVOJ KAPITALISMU V ZEMĚDĚLSTVÍ	171
1. Vznik kapitalistických vztahů v zemědělství. Kapitalistická pozemková reforma a její odlišnost od feudální renty	171
2. Diferenciální renta	174
3. Absolutní pozemková renta	180
4. Cena půdy	184
5. Obecné zákonitosti a zvláštnosti rozvoje kapitalismu v zemědělství	188

<i>KAPITOLA IX</i>	
REPRODUKCE SPOLEČENSKÉHO KAPITÁLU A HOSPODÁŘSKÉ KRIZE	193
1. Zvláštnosti reprodukce společenského kapitálu	193
2. Podmínky realizace při prosté a rozšířené reprodukci společenského kapitálu	196
3. Národní důchod kapitalistické společnosti	201
4. Rozpory kapitalistické reprodukce a nezbytnost hospodářských krizí z nadvýroby	204
5. Periodičnost hospodářských krizí. Cyklický charakter kapitalistické reprodukce	209
6. Rozvinutí marxistické teorie reprodukce společenského kapitálu V. I. Leninem	213
IMPERIALISMUS — NEJVYŠŠÍ STADIUM KAPITALISMU	219
A. ZÁKONITOSTI ROZVOJE MONOPOLISTICKÉHO KAPITALISMU	219
<i>KAPITOLA X</i>	
KONCENTRACE VÝROBY A MONOPOLY. FINANČNÍ KAPITÁL A FINANČNÍ OLIGARCHIE	223
1. Vznik, podstata a formy monopolů	223
2. Monopoly a konkurence	228
3. Vznik bankovních monopolů. Nová úloha bank za imperialismu	232
4. Finanční kapitál a finanční oligarchie	234
<i>KAPITOLA XI</i>	
VÝVOZ KAPITÁLU, EKONOMICKÉ A TERITORIÁLNÍ ROZDĚLENÍ SVĚTA	240
1. Vývoz kapitálu jako charakteristický rys imperialismu	240
2. Ekonomické důsledky vývozu kapitálu	242
3. Nové jevy ve vývozu kapitálu	244
4. Hospodářské rozdělení světa mezinárodními monopoly	249
5. Boj mezi svazy monopolistů za ekonomické přerozdělení světa	251
6. Teritoriální rozdělení světa mezi imperialistickými státy a boj za jeho znovurozdělení	255
<i>KAPITOLA XII</i>	
HISTORICKÉ MÍSTO IMPERIALISMU	260
1. Imperialismus jako zvláštní stadium kapitalismu	260
2. Imperialismus — monopolistický kapitalismus	262
3. Imperialismus — kapitalismus parazitní a zahnívajíc	263
4. Imperialismus — umírající kapitalismus, práh socialistické revoluce	266

KAPITOLA XIII

PODSTATA VŠEOBECNÉ KRIZE KAPITALISMU. ROZPAD SVĚTA NA DVĚ
SPOLEČENSKO-EKONOMICKÉ SOUSTAVY A BOJ MEZI NIMI 269

1. Vznik a podstata všeobecné krize kapitalismu 269
2. Etapy všeobecné krize kapitalismu 273
3. Vliv světové socialistické soustavy na prohloubení všeobecné krize kapitalismu 277

KAPITOLA XIV

ROZVOJ STÁTĚ MONOPOLISTICKÉHO KAPITALISMU 282

1. Další rozvoj výrobních sil a zesílení společenského charakteru výroby 282
2. Vznik a podstata státně monopolistického kapitalismu 284
3. Formy státně monopolistického kapitalismu 287

KAPITOLA XV

KRIZE A ROZPAD KOLONIÁLNÍ SOUSTAVY IMPERIALISMU.
ZVLÁŠTNOSTI EKONOMIKY ROZVOJOVÝCH ZEMÍ 300

1. Proces rozpadu koloniální soustavy imperialismu 300
2. Neokolonialismus a jeho metody 304
3. Zvláštnosti ekonomiky rozvojových zemí 309

KAPITOLA XVI

ZVLÁŠTNOSTI PŮSOBENÍ ZÁKONA NADHODNOTY V PODMÍNKÁCH
SOUDOBÉHO KAPITALISMU 322

1. Podstata monopolního zisku 322
2. Zdroje a formy tvorby monopolního zisku 324
3. Vztah monopolního a průměrného zisku za imperialismu 339

KAPITOLA XVII

ZVLÁŠTNOSTI REPRODUKCE KAPITÁLU ZA SOUDOBÝCH PODMÍNEK 345

1. Změna podmínek kapitalistické reprodukce po druhé světové válce 345
2. Krátký přehled poválečného cyklického vývoje kapitalismu 353

KAPITOLA XVIII

ZESÍLENÍ NEROVONOMĚRNOSTI ROZVOJE KAPITALISMU A ZOSTŘENÍ
MEZIIMPERIALISTICKÝCH ROZPORŮ 358

1. Vznik a rozvoj krize světového kapitalistického hospodářství 358
2. Zesílení nerovnoměrnosti ekonomického rozvoje kapitalismu 360

3. Změny ve struktuře ekonomiky hlavních kapitalistických zemí — objektivní základ zesílení nerovnoměrnosti rozvoje kapitalismu	364
4. Zostřeni meziimperialistických rozporů	366

KAPITOLA XIX

ZESÍLENÍ VYKOŘISTOVÁNÍ DĚLNICKÉ TŘÍDY A ROLNICTVA A ZOSTŘENÍ TŘÍDNÍHO BOJE V IMPERIALISTICKÝCH ZEMÍCH V SOUČASNÉ ETAPĚ	370
1. Změny ve struktuře dělnické třídy a zesílení vykořistování	370
2. Zesílení útlaku monopolů v zemědělství a masové zbídačení rolnictva	372
3. Útlak monopolů a zhoršení postavení ostatních vrstev národa	375
4. Zostřeni třídních rozporů a třídního boje	377

KAPITOLA XX

KRITIKA SOUDOBÝCH BURŽOAZNÍCH A REFORMISTICKÝCH EKONOMICKÝCH TEORIÍ	381
1. Ideové počátky soudobé buržoazní* politické ekonomie	381
2. Soudobé keynesovství	383
3. Neoklasický směr (teorie »podnikatelské svobody«)	389
4. Buržoazní teorie »transformace kapitalismu«	390
5. Soudobé revizionistické ekonomické teorie	396
Závěr	405

SOCIALISTICKÝ VÝROBNÍ ZPŮSOB

ÚVOD	415
<i>KAPITOLA I</i>	
EKONOMICKÉ ZÁKONITOSTI VZNIKU A FORMOVÁNÍ SOCIALISMU	421
1. Nutnost a podstata přechodného období od kapitalismu k socialismu	421
2. První revoluční přeměny státu diktatury proletariátu. Vznik socialistického sektoru	425
3. Sociálně ekonomická struktura společnosti v přechodném období od kapitalismu k socialismu	430
4. Vytvoření materiálně technické základny socialismu a revoluční přeměna společenských vztahů v přechodném období	435
<i>KAPITOLA II</i>	
SPOLEČENSKÉ VLASTNICTVÍ VÝROBNÍCH PROSTŘEDKŮ. CHARAKTER PRÁCE. ZÁKLADNÍ EKONOMICKÝ ZÁKON SOCIALISMU	453
1. Společenské vlastnictví výrobních prostředků — ekonomický základ socialismu i komunismu	453
2. Formy vlastnictví za socialismu a jejich zvláštnosti	458
3. Výrobní vztahy a ekonomické zájmy	464
4. Základní ekonomický zákon socialismu	469
<i>KAPITOLA III</i>	
PLÁNOVITÝ ROZVOJ SOCIALISTICKÉHO NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ. EKONOMICKÁ ÚLOHA SOCIALISTICKÉHO STÁTU	477
1. Plánovitý rozvoj socialistického hospodářství — ekonomický zákon socialismu	477
2. Nejdůležitější proporce socialistického národního hospodářství	481
3. Plánování socialistického národního hospodářství	483
4. Ekonomická úloha socialistického státu	494
<i>KAPITOLA IV</i>	
ZBOŽNĚ PENĚŽNÍ VZTAHY ZA SOCIALISMU	498
1. Nutnost zbožní výroby za socialismu	498
2. Zásadní rozdíl mezi zbožně peněžními vztahy za socialismu a zbožně peněžními vztahy v kapitalistické společnosti	501
3. Zboží a jeho vlastnosti za socialismu	505

4. Peníze a jejich funkce v socialistické společnosti	511
5. Zákon hodnoty a cena v socialistickém hospodářství	516
<i>KAPITOLA V</i>	
SOCIALISTICKÝ VÝROBNÍ PROCES	523
1. Zvláštnosti pracovního procesu za socialismu	523
2. Socialistická organizace společenské práce	531
3. Zdroje růstu výroby za socialismu	535
4. Zákon neustálého růstu produktivity společenské práce	539
5. Přednosti technického pokroku za socialismu	542
<i>KAPITOLA VI</i>	
ROZDĚLOVÁNÍ PODLE PRÁCE. SPOLEČENSKÉ SPOTŘEBNÍ FONDY	553
1. Rozdělování podle práce — ekonomický zákon socialismu	553
2. Odměňování podle množství a kvality práce	555
3. Dvě formy rozdělování podle práce	558
4. Společenské spotřební fondy	565
5. Ukazatel životní úrovně za socialismu	567
<i>KAPITOLA VII</i>	
AKUMULACE A SPOTŘEBA ZA SOCIALISMU	570
1. Socialistická akumulace, její rysy a zvláštnosti	570
2. Koncentrace společenské výroby	573
3. Technické složení socialistické výroby	576
4. Vztah akumulace a spotřeby	580
<i>KAPITOLA VIII</i>	
CHOZRASČOT	588
<i>KAPITOLA IX</i>	
FONDY PODNIKŮ, JEJICH KOLOBĚH A OBRAT	599
<i>KAPITOLA X</i>	
VÝROBNÍ NÁKLADY A SOUSTAVA CEN V SOCIALISTICKÉ SPOLEČNOSTI. ZISK PODNIKU	611
1. Výrobní náklady	611
2. Čistý důchod socialistických podniků a jeho formy	615
3. Velkoobchodní cena produkce	620
<i>KAPITOLA XI</i>	
ZVLÁŠTNOSTI CHOZRASČOTU SOCIALISTICKÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ. DIFERENCIÁLNÍ RENTA	625
1. Pozemková renta za socialismu	626
2. Rozvoj chozrasčotu v zemědělských podnicích	635
3. Vytvoření stejných ekonomických podmínek hospodaření a zvýšení rentability zemědělských podniků	643
<i>KAPITOLA XII</i>	
ORĚ: ŽBOŽÍ	650

KAPITOLA XIII

FINANCE, ÚVĚR A PENĚŽNÍ OBĚH	664
1. Podstata a úloha financí za socialismu	664
2. Státní rozpočet	666
3. Úvěr a banky za socialismu	670
4. Bankovní soustava socialistické společnosti	675
5. Peněžní oběh za socialismu	678

KAPITOLA XIV

SOCIALISTICKÁ ROZŠÍŘENÁ REPRODUKCE	681
1. Podstata a základní rysy socialistické reprodukce	681
2. Společenský produkt a jeho struktura	683
3. Proporce socialistické reprodukce	687
4. Národní důchod a akumulace	696
5. Národní důchod a spotřeba lidu	703
6. Reprodukce pracovní síly v socialistické společnosti	705
7. Plánovací metody vytváření národohospodářských proporcí	709

KAPITOLA XV

EKONOMICKÉ ZÁKONITOSTI PŘERŮSTÁNÍ SOCIALISMU V KOMUNISMU	713
1. Vytváření materiálně technické základny — hlavní ekonomický úkol přechodu od socialismu ke komunismu	713
2. Postupné přerůstání socialistických výrobních vztahů v komunistické	723

KAPITOLA XVI

EKONOMICKÉ ZÁKONITOSTI VÝVOJE SVĚTOVÉ SOCIALISTICKÉ SOUSTAVY	733
1. Nevyhnutelnost vzniku světové socialistické hospodářské soustavy	734
2. Zákonitosti vývoje světové socialistické hospodářské soustavy	736
3. Přednosti mezinárodní socialistické dělby práce	742
4. Formy ekonomické spolupráce ve světové socialistické soustavě hospodářství	746
5. Zvláštnosti hospodářských vztahů zemí světového socialismu a rozvojových zemí	759

KAPITOLA XVII

SOUTĚŽENÍ DVOU SVĚTOVÝCH HOSPODÁŘSKÝCH SOUSTAV A NEVYHNUTELNOST VÍTĚZSTVÍ KOMUNISMU VE SVĚTOVÉM MĚŘÍTKU	761
1. Ekonomický základ soužití dvou světových soustav	761
2. Hospodářské soutěžení dvou soustav světového hospodářství	762

KAPITOLA XVIII

KRITIKA EKONOMICKÝCH TEORIÍ ANTIKOMUNISMU	768
1. Kritika buržoazních ekonomických teorií	768
2. Kritika reformistických a revizionistických ekonomických teorií	782
ZÁVĚR	788